

Møte torsdag den 18. oktober 2007 kl. 12.30President: **Berit Brørby**

Dagsorden (nr. 2):

1. Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om lov om endringer i sosialtjenesteloven og i enkelte andre lover (Innst. O. nr. 2 (2007-2008), jf. Ot.prp. nr. 70 (2006-2007))
2. Referat

Statsråd **Bjarne Håkon Hanssen** overbrakte 2 kgl. proposisjoner (se under Referat).

Presidenten: Proposisjonene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Før sak nr. 1 tas opp, vil presidenten meddele at den innstillingen som her ligger til behandling, ikke har ligget ute i den reglementsbestemte tid, dvs. 48 timer.

Med hjemmel i forretningsorden § 32 tredje punktum vil presidenten foreslå at Odelstinget likevel behandler denne saken nå.

– Ingen innvendinger har kommet mot presidentens forslag, og det anses vedtatt.

Sak nr. 1

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om lov om endringer i sosialtjenesteloven og i enkelte andre lover (Innst. O. nr. 2 (2007-2008), jf. Ot.prp. nr. 70 (2006-2007))

Presidenten: Etter ønske fra arbeids- og sosialkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 45 minutter og fordeles med inntil 10 minutter til Arbeiderpartiet og inntil 5 minutter til hvert av de øvrige partiene samt inntil 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det gis anledning til replikkordskifte på inntil fem replikker etter statsrådets innlegg innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Lise Christoffersen (A) [12:32:29] (ordfører for saken): Etter at forslaget til statsbudsjett for neste år ble lagt fram, har det vært en omfattende debatt om flertallets fattigdomspolitik. Ut fra den debatten kan det høres ut som om kampen mot fattigdom bare er et spørsmål om penger. Selvfølgelig handler det om penger. Regjeringen og Stortinget har da også, i tråd med Soria Moria-erklæringen og regjeringserklæringen, økt bevilgningene til bekjempelse av fattigdom. Økningene fra 2006 og 2007 videreføres, samtidig som bevilgningene foreslås ytterligere økt med 336 mill. kr., til sammen en økning på over halvannen milliard kroner. Dette er i og for seg ikke tema her i dag, det får vi rikelig tid til å diskutere i forbindelse med statsbudsjettet for 2008.

Bekjempelse av fattigdom handler ikke bare om kroner, det handler også om å gjøre de rette tingene. Når Stortinget i dag skal debattere Ot.prp. nr. 70 for 2006-2007, Om lov om endringer i sosialtjenesteloven og i enkelte andre lover, så er det nettopp det det handler om – å gjøre de rette tingene. Bak den litt kryptiske tittelen på proposisjonen skjuler det seg en ny stor reform: kvalifiseringsprogram og kvalifiseringsstønad for personer i yrkesaktiv alder som har få eller ingen rettigheter i dag i det ordinære trygdesystemet.

I denne gruppa finner vi noen av de aller fattigste. For en stor del dreier dette seg om langtidsmottakere av sosialhjelp. Det er folk som av ulike grunner er utestengt fra arbeidsmarkedet, folk som i stor grad mangler de kvalifikasjoner som skal til for å komme seg ut av en situasjon som oppleves som håpløs, og som til tross for det altså får et tilbud i dag som kan oppleves som tilfeldig og lite målrettet, og med til dels betydelige forskjeller fra kommune til kommune.

Gjennom endringer i sosialtjenesteloven åpner vi nå for at disse personene, som tidligere har vært mer eller mindre utestengt ikke bare fra arbeidsmarkedet, men også fra de aktive tiltakene som arbeids- og velferdsetaten rår over for å få folk i arbeid, skal få den samme muligheten til å kvalifisere seg for et framtidig yrkesliv som de med rettigheter i trygdesystemet har. Gjennom en grundig arbeidsevnevurdering og med rett til et kvalifiseringsløp over tid etter en individuelt tilrettelagt plan får disse personene en ny sjanse. Det er en betydelig reform vi da snakker om. Vi utvider velferdssamfunnet til å gjelde mange flere. Til sammen vil kvalifiseringsprogrammet kunne omfatte ca 30 000 personer når programmet er fullt ut gjennomført i alle kommuner, innen utgangen av 2009.

Kvalifiseringsprogrammet er på denne måten et av de viktigste tiltakene for å bekjempe fattigdom og et av hovedgrepene i oppfølgingen av St.meld. nr. 9 for 2006-2007, Arbeid, velferd og inkludering. Det er akkurat de tre tingene det handler om. Arbeid er det desidert viktigste virkemiddelet for avskaffelse av fattigdom. Inntekt av eget arbeid er den desidert viktigste kilden til velferd for den enkelte, men ikke minst for barn i fattige familier. Og det handler om inkludering, det handler om et velferdssamfunn som er i stand til å se enkeltmennesket og iverksette nødvendige tiltak sammen med den enkelte for å inkludere dem som står utenfor den velferden de fleste av oss nyter godt av. Det handler også om retten til å skape sin egen identitet gjennom å få lov til å bidra til det felleskapet en er en del av. Etter hvert skal vi også følge opp de andre hovedgrepene i St.meld. nr. 9, med forbedringer både i tiltakssammensetning og stønader. Lønnstilskudd for potensielle uføre er et annet tiltak som også kommer for fullt fra neste år av.

Men først av alt kommer altså kvalifiseringsprogrammet for de aller vanskeligst stilte. Betydningen av å få dette på plass illustreres av det faktum at det allerede på inneværende års budsjett er satt av 53 mill. kr til å komme i gang med programmet allerede i år. Det følges opp med ytterligere 183 mill. kr for neste år. Intensjonen er altså iverksetting allerede i neste måned. Derfor har vi i Stor-

tinget også hatt det travelt med å få denne saken opp til behandling.

Som saksordfører konstaterer jeg at det er en gledelig tverrpolitisk oppslutning om innføring av det nye kvalifiseringsprogrammet. Den uenigheten som er, dreier seg om måten dette skal finansieres på overfor den enkelte – som en egen stønadsordning, eller som en generell økning av eksisterende stønadsordninger. Det regner jeg med at representanter for de enkelte partiene selv vil gjøre rede for.

Som saksordfører er det imidlertid en ting til som jeg gjerne vil ha sagt, og det er spesielt rettet til opposisjonspartiene i denne saken. Jeg vet ikke om det er rekord, for jeg er ganske fersk på Stortinget, men fra høring 8. oktober 2007 via komitebehandling til lovbehandling i Odels-tinget ti dager etter må i hvert fall sies å være mye raskere enn det som er vanlig. Jeg vil også takke både presidentskapet og Stortingets administrasjon for utvist smidighet. På den politiske arena har jo vi i flertallspartiene allerede hatt en fordel, ved at vi kjenner til innholdet i sakene på et tidligere tidspunkt enn opposisjonen har muligheter til. Derfor vil jeg benytte anledningen til å rette en stor takk til samtlige opposisjonspartier for sporty innsats. Sammen kan vi jo glede oss over at det er de som venter på kvalifiseringsprogram, som til sjuende og sist nyter godt av dette tempoet.

Komiteen arrangerte høring i saken 8. oktober. Kun tre høringsinstanser hadde meldt seg, men jeg tror ikke det betyr at omverdenen synes at kvalifiseringsprogrammet er lite viktig. Vi hadde en omfattende høring på stortingsmeldingen i vår, der kvalifiseringsprogrammet ble behørig kommentert. Vi opplevde i begge høringene en bred støtte til intensjonene i forslaget som nå skal vedtas. Og det kan jo også være at aktuelle høringsinstanser er tilfreds med måten Regjeringen har håndtert innspill til arbeidet med proposisjonen på. Den uenigheten som var, dreide seg også der, som i innstillingen her i dag, om den tilhørende stønaden og måten den utformes på. Men stort sett har det vært enighet også om dette.

Så tilbake til selve saken. Kvalifiseringsprogrammet er altså en nyskaping i norsk sosialpolitikk. I sin tiltredelseserklæring sa Jens Stoltenberg følgende:

«Det skal ikke være fattigdom i verdens rikeste land. Regjeringen vil legge fram en helhetlig plan for å avskaffe fattigdom i Norge. Vi vil bringe flere tilbake til arbeidslivet, slik at flere kan leve av egen inntekt. Vi vil bedre økonomiske ytelser for mennesker som lever i fattigdom.»

Det er et ambisiøst prosjekt.

I Politisk kvarter på P2 i dag tidlig hørte jeg Kristelig Folkepartis Hans Olav Syversen si:

«(...) det er veldig lenge siden jeg nå har hørt noen fra regjeringspartiene snakke om å avskaffe fattigdommen.»

Hvis Hans Olav Syversen f.eks. hører på debatten nå på tv-en sin på kontoret, får han høre det om igjen:

«Det skal ikke være fattigdom i verdens rikeste land».

Kvalifiseringsprogrammet skal bidra til det for de fattiges skyld, men også for samfunnets skyld. Statistikken

viser jo at vi trenger arbeidskraft. Hver måned er det flere ledige stillinger enn det er registrerte ledige. Antallet er nesten det dobbelte. Vi importerer arbeidskraft som aldri før, ledigheten fortsetter å synke, omfanget av deltid går ned, men fortsatt er det altså altfor mange som står utenfor, og som gjerne vil. Kvalifiseringsprogrammet skal gi dem en mulighet. Det gjelder altså dem som er uten rettigheter i dag. Det gjelder personer som altfor lenge har vært kasteballer mellom ulike offentlige kontorer, som ikke helt visste hva de skulle gjøre med dem, og hvor de skulle gjøre av dem.

Nå er det ett NAV-kontor, og de får et nytt viktig virkemiddel. Personene skal gjennom en grundig arbeidsevnevurdering, og de skal ha tett og koordinert bistand i gjennomføring av kvalifiseringsprogrammet. Programmet skal tilpasses den enkelte. Det betyr fleksibilitet i sammensetningen av tiltakene, både arbeidsrettede og andre, som f.eks. helsehjelp, opptrening, motivasjon og mestring – det siste er ikke minst viktig. Du skal følge programmet på heltid som en jobb. Det varer i ett år, med muligheter for forlengelse ved behov. Det skal lages en individuell plan hvis deltakeren vil. Og som motytelse for vilje til innsats får deltakeren en økt stønad, på 2 G. Det skal lønne seg å yte, så tillegg som f.eks. barnetrygd og barnebidrag skal ikke føre til avkorting i stønaden. Deltakerne har krav på eventuelt barnetillegg og kvalifiserer til bostøtte, som heller ikke skal gi avkorting. Det skal lønne seg å arbeide. Inntil 50 pst. stilling kan kombineres med fortsatt deltakelse i programmet, med avkorting i forhold til timer. Det skal betales skatt som ved en vanlig jobb, og det skal opp tjenes pensjonspoeng.

Så til slutt: Jeg startet med å si at bekjempelse av fattigdom ikke bare handler om mer penger, det handler også om å gjøre de rette tingene. Vi føler oss trygge på at kvalifiseringsprogrammet er den rette veien å gå, men det gjenstår ennå et viktig punkt – å oppnå resultater som virkelig monner. Betydningen av å få gode resultater raskt understrekes også ved at Regjeringen umiddelbart ved programmets iverksetting starter en følgeevaluering av programmet. Dermed får vi raskere fram resultater og eventuelle behov for justeringer og tilpasninger underveis. Det kommer programdeltakerne til gode. Det kommer samfunnet til gode.

Etter vedtaket her i dag gjenstår altså det vanskeligste, selve gjennomføringen. Vi skal gjennom evalueringen følge resultatene nøye. Det gledelige er jo at programmet umiddelbart blir tilgjengelig i 135 kommuner, i løpet av neste år i 160 til, og fra 2009 og fram til 2010 i ytterligere 160 kommuner. Det er en stor og viktig reform, en ny sjanse for anslagsvis 30 000 personer som i dag hører til dem som er aller vanskeligst stilt. De fortjener virkelig å bli sett, det handler om den etiske koden i samfunnet. Samfunnet vil også tjene på å se dem.

Robert Eriksson (FrP) [12:42:31]: Fremskrittspartiet støtter Regjeringens forslag til kvalifiseringsprogram. Vi synes også det er fornuftig at man får på plass et kvalifiseringsprogram, og det er bred enighet i Stortinget om at kvalifiseringsprogrammet er viktig for å få hjulpet lang-

tids sosialhjelpsmottakere ut av sin hverdag med sosialhjelp.

Samtidig kunne Fremskrittspartiet ha ønsket at programmet hadde omhandlet og omfattet langt flere enn det det legges opp til. Vi hadde ønsket at kvalifiseringsprogrammet hadde omfattet alle mottakere av økonomisk sosialhjelp, slik at alle hadde fått en grundig vurdering som grunnlag for en plan og tett oppfølging i forhold til den. Fremskrittspartiet anser imidlertid at alle som er avhengige av økonomisk sosialhjelp, bør være berettiget til assistanse og veiledning for å komme seg over i inntektsbringende arbeid, aktivisering eller opptrening, eller bli overført til permanente trygdeytelser dersom rehabilitering ikke lar seg gjennomføre.

Det kan ikke være noen målsetting det vi har sett den senere tid, at det er enkelte sosialhjelpsmottakere som har økonomisk sosialhjelp som sin hovedinntektskilde, og som lever på den år ut og år inn. Da er det viktig at man får en klarering av dem, og finner ut om de skal over på andre ytelser.

Fremskrittspartiet er ikke fornøyd med den tidsfristen som flertallet har satt, på seks måneder, fra søknad sendes til iverksetting av individuelt program. Fremskrittspartiet viser i den sammenheng til sitt forslag sammen med Høyre og Venstre, om at tidsfristen bør settes til tre måneder.

Så til kvalifiseringsstønaden. Selv om Fremskrittspartiet er enig i programmet, er vi ikke enig i at programmet bør knyttes til en stønad. Vi mener at man heller burde ha utviklet de stønadene man har i trygdesystemet i dag, for å hjelpe folk ut, også når de skal inn på et aktiviseringsprogram for å komme seg til en situasjon i arbeid. Når vi ser på den stønaden som det legges opp til, vil ikke den hjelpe veldig mange. Når Regjeringen selv sier at det er langtidsmottakere som ikke har andre ytelser, fra folketrygden eller andre ytelser, som er berettiget til å komme på kvalifiseringsprogrammet – personer som altså har økonomisk sosialhjelp som sin hovedinntektskilde – viser statistikken for 2006 at det er 75 650 personer som er berettiget til kvalifiseringsprogrammet. Hvis man da sier at varigheten er ett år, og at de skal få 2 G, hjelper man med de midlene som er stilt til rådighet på statsbudsjettet i år, kun 1 730 personer. Det er snakk om 2,3 pst. av alle dem som er berettiget til programmet, og det synes ikke jeg er et godt tiltak for å hjelpe veldig mange. I 2007 har vi 110 NAV-kontor. Det legges opp til å få på plass 140 nye kontor i 2008. Ved utgangen av 2008 vil vi ha 250 NAV-kontor. Det betyr at man med de 230 millionene som er stilt til rådighet, kan hjelpe sju personer pr. NAV-kontor. Det er ikke mange.

Fremskrittspartiet synes at den nye stønaden på mange måter vil føre til at man får et A- og et B-lag av sosialhjelpsmottakere, som vil gjøre at de som kanskje trenger hjelpen aller mest, blir de som fortsatt må leve et uverdige liv på små stønader fra sosialhjelpen. Vi registrerer at dette er et syn som også FFO har tatt til orde for, ikke bare i den siste høringen, men også da vi hadde høringer i forbindelse med behandlingen av St.meld. nr. 9 for 2006-2007. Vi synes at det er viktig å lytte til en så stor organi-

sasjon, som har såpass mange forskjellige medlemmer med forskjellige behov. Derfor har vi også tatt det inn over oss da vi behandlet St.meld. nr. 9, og ikke minst da vi behandlet denne lovendringen. Vi går derfor for kvalifiseringsprogrammet, men mot kvalifiseringsstønaden.

Jeg tar opp de mindretallsforslagene som er gjengitt i innstillingen.

S i g v a l d O p p e b ø e n H a n s e n hadde her teke over presidentplassen.

Presidenten: Representanten Robert Eriksson har teke opp dei forslaga han refererte til.

Martin Engeset (H) [12:48:11]: Saksordføreren startet sitt innlegg med å skryte massivt av Regjeringens fattigdomssatsing. Det er det liten grunn til. Men la det ligge. La meg bare konstatere at svært mange av dem som hadde de største forventningene til Regjeringens politikk på dette området, har grunn til å være meget skuffet. Det kommer vi altså tilbake til i budsjettssammenheng.

Høyre har hele tiden vært veldig tydelig på at vi støtter intensjonen med og tanken bak kvalifiseringsprogrammet. Vi mener det er positivt at det nå etableres et tilbud for kvalifisering til arbeid for mennesker som i dag har liten tilknytning til arbeidslivet, og som befinner seg ganske langt unna arbeidslivet. Vi støtter kvalifiseringsprogrammet fordi vi tror det er viktig og riktig at det lages et forpliktende løp med tiltak for dem som har behov for det for å kunne komme ut i arbeid og kanskje etter hvert bli selvhjulpne.

Det er likevel slik at når regjeringspartiene i denne saken i så sterk grad fremhever at kvalifiseringsprogrammet er en så viktig del av Regjeringens kamp mot fattigdom, må jeg utstede en liten advarsel, ikke fordi vi er imot kvalifiseringsprogrammet, men fordi jeg tror det kan være grunn til å ha litt mer nøkterne forventninger til hvilke problemer det kan løse, for det kan ikke være slik – tror jeg, dessverre – at det ene tiltaket kan være svaret på alle problemer og utfordringer i fattigdomsdebatten. Det tror jeg vi kan erkjenne og være enige om. Derfor synes jeg man skal være litt forsiktig med å fremstille det som kanskje et hovedpunkt. I hvert fall virker det noen ganger slik at det på en måte blir oversolgt litt fra Regjeringens side.

I bladet Velferd, utgave 6/2007, som kom ut for en stund siden, sier forsker Axel West Pedersen ved forskningsinstituttet NOVA at man mener man bør ha nøkterne forventninger til resultatene av kvalifiseringsprogrammet:

«Det er positivt at man legger ressursen i å få folk i arbeid. Men jeg tror ikke man vil få en stor andel av sosialhjelpsmottakerne i arbeid gjennom et slikt program. Det vil neppe innebære noe vesentlig løft i arbeidet for å bekjempe fattigdom.»

Jeg sier ikke dette for å være sutrete eller vrang eller for å forsøke å late som vi er imot kvalifiseringsprogrammet, for det er vi på ingen måte. Dette har vi tro på, og vi kommer til å bidra så godt vi kan til at det skal kunne bli en suksess. Men det rekker ikke lenger enn det rekker, for å si det på den måten.

Økonomisk sosialhjelp er i utgangspunktet ment å være en velferdsordning som skal sikre nødvendige livsoppholdsutgifter over en begrenset periode. Det at det finnes mennesker som har levd med økonomisk sosialhjelp som hovedinntektskilde i årevis, synes jeg faktisk er en fallitterklæring i velferdspolitikken, og det er heller ikke i tråd med sosialtjenestelovens formål. Det er det nok en del som glemmer i denne debatten. Jeg må gi statsråden honnør for at han er så tydelig på dette punktet i den offentlige debatt, for jeg tror det er nødvendig å si veldig tydelig ifra om at slik skal det ikke være. Det er en systemsvikt som vi faktisk ikke kan leve med.

Jeg mener at alle som mottar økonomisk sosialhjelp, skal få en arbeidsevnevurdering, uavhengig av om en søker om plass på kvalifiseringsprogrammet eller ikke. Dette bør være en grunnleggende betingelse i systemet som legger til rette for videre hjelp, enten i form av enkel bistand, kvalifiseringsprogram eller overføring til en trygdeytelse. De som mottar økonomisk sosialhjelp, og som forventes å kunne komme tilbake i arbeid på egen hånd eller med enkel bistand, skal møtes med en forventning om aktivitet og arbeid i den perioden en er mottaker av stønad, uten at dette skal utløse noen økning i stønadsbeløpet. De som av ulike grunner ikke forventes å ha noen mulighet for å komme tilbake til arbeidslivet, skal få et tilpasset aktivitetstilbud og en trygdeytelse som det er mulig å leve av.

Jeg ser at tiden går, så jeg får eventuelt komme tilbake til de gjenstående punktene, men bare vise til de mindretallsforslagene som vi har fremmet i innstillingen, sammen med Fremskrittspartiet og Venstre.

Karin Andersen (SV) [12:53:30] (komiteens leder): Først vil jeg også slutte meg til takken til komiteen og til Stortingets organer, som har sørget for at vi får behandlet en viktig lov raskt.

Så vil jeg også si at det skal ikke være fattigdom i et av verdens rikeste land. Den kampen er viktig framover, og kvalifiseringsprogram og stønad er ett av de viktige og riktige tiltakene for å nå et slikt mål. Det er slik at dette programmet og denne stønaden skal bidra til mange ting. Det skal bidra til at flere kan komme i arbeid, men det skal også bidra til at man skal kunne få en økonomisk trygghet i en periode, slik at man kanskje kan komme over i en aktivitet som gjør at livet fungerer bedre. Målsettingen er mye bredere enn at det bare er arbeid som er i fokus, men det er viktig. Det vi vet, er at mange av dem som i dag går på sosialhjelp, og er uten jobb, trenger ganske lang tid for å bygge opp ikke bare den kompetanse som trengs i arbeidsmarkedet, men de trenger tid og hjelp til å bygge opp helsen sin, og de trenger tid til å bygge opp den mestring og sjøltillit som er nødvendig for å kunne fungere i hverdagslivet, og ikke minst i arbeidslivet. Derfor er det viktig at arbeidet med kvalifiseringsprogrammet bygger på kunnskap om hva som faktisk virker.

Høgskolen i Oslo har gjort en undersøkelse som går på dem som før har vært innunder Handlingsplan for fattigdom, og de arbeidsrettede tiltakene som har vært der. Funnene viser veldig tydelig at de som går på langtids sosial-

hjelp, er sykere enn mange av dem som er på uføretrygd i dag. Det betyr at et av resultatene av å gjennomføre NAV-reformen, med helhetlig å møte befolkningen, og resultatet av kvalifiseringsprogrammet vil være at flere av dem som faktisk skal ha en uføretrygd, vil få det. Det er positivt, fordi den er der nettopp for at de som er uføre og ikke kan jobbe, skal kunne ha en ytelse som er trygg, og som det går an å leve av.

Det har vært en del diskusjon om tidsfristen for å komme i gang. Jeg har lyst til å understreke at hele komiteen mener at man skal komme i gang så raskt som mulig. Men jeg har lyst til å peke på erfaringene bl.a. fra et prosjekt som også har omfattet langstidsmottakere av sosialhjelp, nemlig SAVIS-prosjektet, som har vært gjennomført i Hedmark og Oppland. En av erfaringene i evalueringen der var nettopp at perioden fra man begynte å ta inn folk i dette programmet til man fikk klargjort hva som var det riktige tiltaket, sydd sammen på riktig måte, var helt avgjørende – altså at man brukte nok tid på det og fikk det til på en god måte, for at de som gikk inn i dette løpet, faktisk skulle kunne greie å gjennomføre det.

Jeg tror at det er veldig viktig å komme i gang så tidlig som mulig, men det aller viktigste er at innholdet i kvalifiseringsprogrammet er riktig sammensatt og av en slik kvalitet at det faktisk bidrar til det løftet i hverdagen som det er ment å være.

Så er det en diskusjon her om å innføre et A- og et B-lag. Den diskusjonen hadde vi også da vi diskuterte stortingsmeldingen. Jeg er litt forundret over at de som nå ser at vi gjennomfører et stort løft for noen, synes det er verre enn at man greier å gjennomføre et løft samtidig for alle – altså at det er mye bedre at alle står på stedet hvil. Jeg vil også minne om at da vi i fjorårets budsjett hevet sosialhjelpen med 5 pst. pluss prisstigning, var Fremskrittspartiet, som i dag tar sterkest til orde for at dette ikke er godt nok, imot det. Det er ganske langt igjen før vi ser at det partiet har en sammenheng i sin fattigdomspolitik. I tillegg til det kuttet de voldsomt i det apparatet som nettopp skal hjelpe folk som nå skal inn i kvalifiseringsprogrammet, nemlig NAV, og de fjernet også store summer på det som skal gå til tiltak, nettopp ved denne gruppen som nå skal hjelpe dem som kan komme i jobb, inn i jobb.

Når det gjelder å gjennomføre en systematisk og kvalitetsmessig arbeidslinje, ligger denne regjeringen godt i løypa.

Åse Gunhild Woie Duesund (KrF) [12:58:54]: Det er et paradoks at mens Norge går så det suser, står nesten en tredjedel av befolkningen i yrkesaktiv alder utenfor arbeidslivet.

For to dager siden hadde jeg et møte med Nymo Mechaniske Verksted i Grimstad, som må takke nei til oppdrag fordi de mangler 50 ansatte. Dette viser nødvendigheten av å forsterke innsatsen overfor personer med svak tilknytning til arbeidsmarkedet. Det er viktig for bedriftene, men det er aller viktigst for den enkelte. Det handler om å være en del av et fellesskap, bygge sosiale nettverk, klare seg selv og få bruke sine ressurser. Det er rett og slett livskvalitet det dreier seg om. Vi vet også at muligheten til

arbeid er den sikreste og mest effektive veien ut av fattigdom.

Kristelig Folkeparti støtter alle gode tiltak som kan lede til dette. Vi synes det er svært positivt med NAV-reformens bærende idé om at oppmerksomheten nå flyttes fra å ha fokus på begrensninger til å se på den enkeltes muligheter, det en er i stand til å mestre. Vi støtter at innsatsen skal rettes inn mot å få færre på trygd og flere i arbeid.

Samtidig må vi ikke miste fokus på at noen aldri vil klare å mestre en jobb. De skal likevel ikke bli annenrangs borgere i møte med velferdsforvaltningen. For dem er det viktig at de ikke blir kasteballer mellom støtteordninger, men får en rask avklaring som fører til en forutsigbar og god trygdeytelse som kan gi dem et verdig liv. Mange i denne gruppen vil trenge medisinsk rehabilitering for å mestre hverdagen.

Kristelig Folkeparti støtter formålet med kvalifiseringsprogrammet. Det er ment for personer som vurderes å ha en mulighet for å komme i arbeid, forutsatt tett og forpliktende bistand og oppfølging fra det lokale NAV-kontoret. Kommuner som har etablert et NAV-kontor, får nå en plikt til å tilby programmet. For personer som har vært avhengige av sosialhjelp over lengre tid og ikke bor i en slik kommune, kan det bety at de kan vente opptil tre år med «å stå opp om mårran». Jeg håper innfasingen går raskt, slik at flest mulig får prøve seg.

For de som blir deltakere nå, skal det være et aktivitetskrav. Sosialtjenesteloven har gitt åpning for bruk av vilkår knyttet til økonomisk sosialhjelp tidligere, men få har benyttet det på grunn av manglende tilgang på relevante arbeidsoppgaver og manglende ressurser til oppfølging. NAV-kontorene får nå en frist på seks måneder fra vedtak om kvalifiseringsprogram er gjort, til programmet iverksettes. Kristelig Folkeparti har forståelse for at lang ventetid kan føre til at motivasjonen minker. Samtidig er det viktig at en har god nok tid til å finne et tilbud med høy kvalitet og tilpasset den enkelte. Vi anser fristen som en maksimalfrist. Det skal ikke ta lengre tid enn det som er nødvendig i det enkelte tilfellet, helst mindre enn både seks og tre måneder.

Deler av målgruppen tilhører de aller fattigste i samfunnet, og som strever med livet sitt. For noen vil rehabiliteringen til arbeidslivet ta lang tid. Programmet kan etter særskilt vurdering forlenges utover to år. Det tror jeg er helt nødvendig om vi skal lykkes. Mange i målgruppen strever også med stor gjeld. Det er viktig at disse får hjelp til gjeldsrådgivning og gjeldssanering, slik statsråden anbefaler i brevet til komiteen. Kvalifiseringsprogrammet og kvalifiseringsstøtten skal løpende evalueres. Kritikerne har antydning at det ikke blir så mye igjen av støtten når en skal betale skatt, strøm og husleie. Kanskje flere likevel vil trenge supplerende sosialhjelp.

Kristelig Folkeparti vil peke på at deltakerne slipper behovsprøving og kan ha barnetillegg, barnetrygd og bostøtte i tillegg. Det er viktig å følge utviklingen nøye, slik at en når målsettingen om et aktivt og selvstendig liv.

Avslutningsvis vil jeg takke saksordføreren for gode ord til oss i opposisjonen. Representanten har selv bidratt til et samlet og godt resultat, til beste for brukerne.

Dagfinn Sundsbø (Sp) [13:04:06]: Den rød-grønne regjeringen feiret toårsdag i går. Vi i den nærmeste familie er godt fornøyd med barnets utvikling. Jeg ser også at nøkterne kommentatorer i pressen gir uttrykk for at vi så langt har lyktes bra, men mye gjenstår. Mange peker på at det fortsatt må leveres offensive fattigdomsdempende tiltak for at målsettingene fra Soria Moria om å avskaffe fattigdom skal stå til troende. I Soria Moria-erklæringen er den etter hvert berømte målsettingen uttrykt slik:

«Regjeringen vil føre en politikk for å redusere forskjellene i samfunnet. Vi vil avskaffe fattigdom ved å styrke de offentlige sikkerhetsnettene og ved å gi ledige mulighet til å komme tilbake til aktivt arbeid.»

I dag behandler vi en sentral sak som viser at heller ikke vi i regjeringspartiene mener vi har levert ferdig i vår fattigdomssatsing ved halvgått løp. Vi har fortsatt to år igjen, og vi har ikke slått oss til ro med den innsatsen som er gjort så langt. Mye gjenstår!

Endringene i sosialtjenesteloven om innføringen av et nytt kvalifiseringsprogram med tilhørende kvalifiseringsstøtte for personer med nedsatt arbeids- og inntektsevne er en svært viktig milepel i et målrettet arbeid for å avskaffe fattigdom. Det vil koste å gjennomføre dette programmet, mye penger! Bevilgningene for i år er på 53 mill. kr, og den ytterligere økningen neste år er på 183 mill. kr – dersom budsjettet går igjennom etter forutsetningene. Men dette er bare første ledd i satsingen som skal fullføres innen 2010, og dette er penger som kommer i tillegg til det som allerede ligger i den kommunale sosialstøtten. Dette er en tung økonomisk satsing, og det vil virkelig bety en forskjell.

Kvalifiseringsprogrammet med tilhørende kvalifiseringsstønad er ikke sjekkheftevelferd. Vi må gjøre mer enn å bevilge penger. Dette er en reform hvor stat og kommune virkelig setter sin store satsing gjennom en ny arbeids- og velferdsforvaltning på prøve. Dette er en satsing som vil gi NAV-kontorene store utfordringer. Gjennom kvalifiseringsprogrammet skal de ansatte i den kommunale sosialtjenesten sammen med de statlig ansatte i arbeidsmarkedsetaten og trygdeetaten samle sin kompetanse i innsats for de vanskeligst stilte i samfunnet: de som har vesentlig nedsatt arbeids- og inntektsevne og ingen eller svært begrensede ytelser til livsopphold, som det heter i beskrivelsen. Disse personene skal ut av køen på sosialkontoret og inn i et motiverings-, mestrings- og opplæringsprogram hvor det kan inngå tid til både helsehjelp, opptrening og kvalifisering for arbeidslivet.

Det er bred enighet i dag om etableringen av kvalifiseringsprogram med rett til kvalifiseringsstøtte, men Fremskrittspartiet skiller seg altså ut. De mener at den målrettede innsatsen for å løfte flest mulig ut av et liv som sosialhjelpsmottaker og inn i en livssituasjon hvor flere skal komme i arbeid, ikke trenger å inneholde kvalifiseringsstøtte, og de er redd for at vi utvikler et A- og et B-lag. Jeg er veldig redd for at dersom Fremskrittspartiet hadde fått medhold i at vi skulle fjerne kvalifiseringsstøtten fra kvalifiseringsprogrammet, hadde vi ikke nådd våre målsettinger. Da hadde vi ikke hatt den motivasjonen og den sikringen for inntekt over tid som ville gjort dette interessant å

gå inn i, og som vil være en viktig motivering for at vi skal få flere ut av sosialhjelp og over i andre ytelser, først og fremst over i arbeid.

Men dette er ikke det eneste vi skal gjøre for dem som står i sosialhjelpskøene. Det er ikke slik at vi med kvalifiseringsprogrammet har slått oss til ro med at alt som heter tiltak for å avhjelpe fattigdom og for å ha målrettet aktivitet knyttet til dem som i dag mottar sosialhjelp, nå er over. Dette er et viktig virkemiddel i denne sammenhengen. Men det er klart at vi framover også må se på andre tiltak for hvordan vi kan nå fram for å skaffe en mer varig inntektssikring for dem i denne gruppen som har behov for det.

Mange av sosialhjelpsmottakerne er korttidsmottakere som vil komme ut av sosialhjelp ved egen hjelp etter noen måneder, andre er mottakere som får sosialhjelp i tillegg til trygd, og som har dette som en del av sin inntektssikring, men en vil også finne langtidsmottakere som ikke har forutsetninger for å nyttiggjøre seg kvalifiseringsprogrammet. Da blir utfordringen for NAV at en får en mer målrettet innsats fra de kommunale sosialhjelpskonsulentene og trygdekontoret for å få en raskere og mer effektiv vurdering av om disse skal over på trygd.

Så kvalifiseringsprogrammet er ett viktig tiltak for å komme videre, men det er så visst ikke det siste denne regjeringen skal gjøre for å fremme sin innsats for å avskaffe fattigdom.

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [13:09:43]: La meg starte med noe av det samme som også saksordføreren gav uttrykk for, nemlig med å takke for et veldig godt samarbeid knyttet til å få saken behandlet i Odelstinget i dag. Jeg forstår at det blir lagting til uken, slik at det blir mulig for oss å iverksette loven som vi planlegger, fra 1. november. Det har vært viktig for oss å komme i gang i år, slik at mange kommuner får et helt år neste år. Det er ingen selvfølge at opposisjonen skal bidra til at vi får lov til å iverksette dette. Det har jeg behov for å takke for, og den takken går også til Presidentskapet og Stortingets administrasjon.

Så er det videre viktig for meg å si at jeg er helt enig med dem som sier at dette er ett bidrag i bekjempelsen av fattigdom, ikke det eneste bidraget eller det viktigste bidraget. Det viktigste bidraget for å bekjempe fattigdom er helheten, alle tiltakene, summen av tiltakene, summen av det vi gjør. I så måte er kvalifiseringsprogrammet en viktig faktor i det å etablere den summen.

Nå er det fullt trykk på gjennomføringen av NAV-reformen, det store organisatoriske grepet, med masse kontorer til neste år. 1,3 milliarder kr bruker vi til å gjennomføre NAV-reformen i 2008. Så får vi etablert det varige lønnstilskuddet som en ordning i alle landets fylker. Vi jobber nå intenst med å fjerne bindingen mellom inntektssikring og tiltak – det vil si at uavhengig av hva slags inntektssikring man har, skal man ha rett til alle tiltakene på NAV-kontoret. Det er et stort og viktig grep, som også er viktig for kvalifiseringsprogrammet. Det er jo der bl.a. representanten Eriksson regner feil, når han ikke tar med at når det gjelder de tiltakene som nå kommer i kvalifise-

ringsprogrammet, har man adgang til disse gjennom NAV-kontoret når vi fjerner bindingen mellom inntektssikring og tiltak.

Så jobber vi også intenst med høringsutkastet til den nye midlertidige inntektssikringsordningen som vil komme på høring nå til høsten, med sikte på å innføre den nye midlertidige inntektssikringsordningen i 2009. Alt dette handler om at folk skal slippe å gå fra kontor til kontor. Vi skal kunne skreddersy tiltak og tilbud ut fra folks behov, ikke ut fra ordningenes behov. Vi skal bruke tiden og kreftene på å hjelpe brukerne, ikke på å administrere kontorene og ordningene. Nå får vi altså kvalifiseringsprogrammet som ett viktig bidrag.

Jeg har lyst til å si at jeg mener at noe av det mest pinlige ved den norske velferdsstaten er at vi har titusener som hver eneste dag lever av økonomisk sosialhjelp. Som representanten Engeset var inne på, har vi aldri ment at sosialhjelpen skal fungere på den måten. Den skal være hjelp over en kneik. Den skal være det bidraget som er et ekstra, ekstra sikkerhetsnett når andre ting ikke har fanget det opp. Når det blir en inntektssikring som pågår over år, blir det feil.

Derfor er det så viktig at vi nå får et program rettet inn mot dem som lever av økonomisk sosialhjelp, med sikte på i hvert fall å føre dem ut av en situasjon der de lever av økonomisk sosialhjelp over tid. Så håper og tror jeg at veldig mange av disse kan komme i jobb. Hvis vi gjør dette riktig, hvis vi får det til å fungere, hvis vi både stiller krav og viser raushet kan vi få mange av disse i jobb. Men det er også slik, som representanten Andersen var inne på i sitt innlegg, at for mange vil veien ut av kvalifiseringsprogrammet kunne være varig trygd. Da får man avklart at det ikke er en arbeidsevne, og det kan da altså være å gå over på varig trygd, det kan være å gå over i skole og utdanning, det kan være varig lønnstilskudd som en ordning, hvor man går fra kvalifiseringsprogrammet over til å få varig lønnstilskudd og slik få jobb. Det kan være mange veier ut av kvalifiseringsprogrammet, men veien skal ikke være: Lev videre på sosialhjelp. Det er et veldig viktig bidrag for å bekjempe fattigdom – ett viktig bidrag sammen med en rekke andre i en målrettet innsats.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Åse Gunhild Woie Duesund (KrF) [13:14:56]: Kristelig Folkeparti støtter det sterkere fokuset Regjeringen har på arbeidslinjen. Det er viktig at en bruker de ressurser vi alle er i besittelse av. Samtidig vet vi at noen vil falle utenfor. Kristelig Folkeparti er opptatt av at denne gruppen får like rask avklaring, oppfølging og ikke minst medisinsk rehabilitering som den første gruppen. Det må ikke bli første- og annenrangs borgere i landet vårt. Ingen skal stå på stedet hvil, slik komiteens leder antydte at hun aksepterte.

Kan statsråden forsikre meg om at NAV-kontorene vil være minst like sterkt fokusert på denne gruppen i det videre arbeidet med velferdsreformen, slik at vi ikke får et skille i velferdstilbudet?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [13:15:48]: Ideologien bak NAV-reformen er at de ansatte på NAV-kontoret ikke skal fokusere på hva folk lever av – om de har rehabiliteringspenger, attføringspenger, dagpenger, sosialhjelp eller kvalifiseringsprogram. Fokuset skal ikke være på hva folk har av inntektssikring, som jeg prøvde å si i innlegget mitt. Fokuset skal være på hva folk trenger av hjelp, enten for å komme seg i jobb eller for å få avklart en varig inntektssikring utenfor arbeidslivet.

Vi må også trene oss opp til ikke å være så veldig opp-tatt av hva som er inntektssikringen, men av hvordan vi skal lage flest mulig gode nok tilbud og gjennom en arbeidsevnevurdering avklare om folk skal ha tiltak for å komme i jobb eller over på varige trygdeytelser. Så jeg kan bekrefte at kvalifiseringsprogrammet på ingen måte betyr at vi skal nedprioritere andre. Det skal ikke være en prioriteringsforskrift i det hele tatt. Det er folks behov som skal bestemme prioriteringen.

Robert Eriksson (FrP) [13:17:07]: Jeg er veldig glad for det statsråden sa på slutten av sitt innlegg. Jeg tror at vi alle i hop er veldig enig i at økonomisk sosialhjelp skal være et tiltak for å hjelpe folk over en vanskelig kneik og ikke være en langsiktig inntektssikring.

Så er det engang sånn at når man kjører i gang kvalifiseringsprogrammet med en kvalifiseringsstønad, vil det være en god del som går på økonomisk sosialhjelp, som ikke kommer inn under de retningslinjene og inn i programmet. Da har jeg en liten oppfølging, som representanten Woie Duesund også var inne på: Ser ikke statsråden at det kan føre til – som også FFO har påpekt – et A- og et B-lag blant sosialhjelpsmottakerne? Og på hvilken måte vil statsråden sørge for at de som faller utenfor programmet, blir ivaretatt på en like god måte som de som er innenfor programmet når det gjelder å få en vurdering, slik at de kommer over på den rette ytelsen til rett tid?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [13:18:08]: Nei, jeg har ikke den bekymringen, for målgruppen for kvalifiseringsprogrammet er folk som har sosialhjelp som sin viktigste inntektssikring. Når man har hatt sosialhjelp som inntektssikring over en periode, er man i målgruppen som kan komme inn under kvalifiseringsprogrammet. Da er veien videre i den enkeltes liv enten kvalifisering og jobb, eller avklaring av varige trygdeytelser. Hvis vi greier å få det systemet til å fungere slik jeg tror vi skal, vil vi få et klart skille mellom dem som mottar sosialhjelp som en vesentlig inntektssikring over tid, og dem som bare trenger hjelp i en periode. Det vil være mange som har jobb, men som ikke har nok i en periode, og som da trenger hjelp over en kneik. De er i en helt annen kategori enn dem som lever av sosialhjelp i en lengre periode.

Presidenten: Fleire har ikkje bedt om ordet til replikk.

Dei talarane som heretter får ordet, har ei taletid på inntil 3 minuttar.

Lise Christoffersen (A) [13:19:40]: Nå har jeg lovt representanten Martin Engeset at jeg ikke skal dra i gang

noen lang debatt, for han skal rekke et tog. Det løftet skal jeg prøve å holde. Men jeg hadde behov for å kommentere noen av regnestykkene til Fremskrittspartiet, for det er så mange faktorer som Fremskrittspartiet ikke tar med i regnestykkene.

Jeg begynner i den enden som handler om det ene mindretallsforslaget, hvor mindretallet ønsker at arbeidsevnevurdering skal gjøres for alle mottakere av sosialhjelp. Det er i prinsippet ikke noe i veien for det, og det er i prinsippet heller ikke noe i veien for det innenfor dagens lovverk, og de nye arbeidsredskapene som utvikles i arbeids- og velferdsetaten, og som skal anvendes av NAV-kontoret, er i prinsippet åpent for alle, men det er altså etter en vurdering av hvem som har bruk for det eller ikke. Vi må ikke lage noe anstaltmakeri – at mange skal gjennom en svær byråkratisk kvern, hvis de ikke anses å ha behov for det.

Når Fremskrittspartiet også ønsker at kvalifiseringsprogrammet skal omfatte alle sosialhjelpsmottakere, er det i teorien sånn at det faktisk kan skje. Det forutsetter at de er i yrkesaktiv alder. Det forutsetter at de kan ha nytte av et program. Det er ikke sånn at man må gå og vente, være langtids sosialhjelpsmottaker i et par år, før man vurderes for et kvalifiseringsprogram. Det kan man hvis man ikke har rettigheter eller bare har små rettigheter i trygden.

Vi har i dag et A- og et B-lag. A-laget er de som er på trygdeytelser, og B-laget er de som er på sosialhjelp uten tiltak. Hvis vi ser på regnestykkene, ser vi at hvis man hadde delt opp pengene på budsjettet for i år i forhold til størrelsen på stønaden på 133 000 kr og delt det pr. kommune, hadde det vært rom for å starte opp med 17 personer i hver kommune nå i de to månedene som er igjen i år. Til neste år er ikke de 160 kommunene klare fra 1. januar. De kommer suksessivt utover kvartal for kvartal. Dessuten brukes det ressurser på sosialhjelp i kommunene i dag, og det er ikke forutsatt at det er midler som skal trekkes inn.

Så kunne jeg helt til slutt bare tenke meg å si at vi også her, når vi utvikler programmet og finner de gode tiltakene, må kunne tenke kvalifisering med inntjening. Jeg var så sent som på tirsdag på besøk hos Velle Utvikling nede i Vestfold, som er en bedrift som driver med attføring. Men de driver altså med attføring med inntjening og er ikke avhengig av de pengene som kommer fra trygdesystemet i det hele tatt. De ansetter folk på hjelpearbeiderlønn, folk som skal ut i et attføringsløp, gir dem lønn og setter dem i gang med en fagutdanning som bygger på at alle skal ha et fagbrev den dagen de går ut fra den bedriften. De har ingen egne produkter. De tar bare på seg oppdrag fra næringslivet rundt, og næringslivet står i kø for å dra dem til seg så fort fagprøven er avlagt. De driver fire barnehager og har forsynt Stokke kommune med alt de trenger av barne- og ungdomsarbeidere til barnehager og SFO, og er nå i gang med å prøve å få til å drive en sykehjemsavdeling og forsyne kommunene i området med fagarbeidere til omsorgstjenestene. Så det går an å tenke kreativt.

B e r i t B r ø r b y hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Presidenten: Det synes presidenten også. Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1. (Votering, se nedenfor)

Etter at det var ringt til votering, uttalte **presidenten:** Odelstinget er klar til å gå til votering.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten er det satt fram tre forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Robert Eriksson på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre
- forslagene nr. 2 og 3, fra Robert Eriksson på vegne av Fremskrittspartiet og Høyre

Forslag nr. 3, fra Fremskrittspartiet og Høyre, lyder:

«Stortinget viser til foreslått endring i § 5A-1, pkt. a, om arbeidsevnevurdering og ber Regjeringen sørge for at alle som mottar økonomisk sosialhjelp, skal gjennomgå en slik vurdering, slik at en tidlig i et stønadsløp kan sette inn riktige tiltak for å hjelpe mennesker til å være selvhjulpne.»

Forslaget blir i samsvar med forretningsordenens § 30 fjerde ledd å sende Stortinget.

Komiteen hadde innstilt til Odelstinget å gjøre slikt vedtak til

I o v

om endringer i sosialtjenesteloven og i enkelte andre lover

I

I lov 13. desember 1991 nr. 81 om sosiale tjenester mv. (sosialtjenesteloven) gjøres følgende endringer:

§ 5-9 første punktum skal lyde:

Dersom *en mottaker av økonomisk stønad* med tilbakevirkning får innvilget ytelser etter lov om folketrygd eller lovene om krigspensjonering av 13. desember 1946 nr. 21 og 22, kan sosialtjenesten kreve hel eller delvis refusjon i det beløp som skal etterbetales, til dekning av sine utlegg til samme formål og for samme tidsrom.

Nytt kapittel 5A. Kvalifiseringsprogram og kvalifiseringsstønad skal lyde:

§ 5A-1 Kvalifiseringsprogram

Kvalifiseringsprogram gjelder for personer i yrkesaktiv alder med vesentlig nedsatt arbeids- og inntektsevne og ingen eller svært begrensede ytelser til livsopphold etter folketrygdloven eller arbeidsmarkedsloven.

Rett til kvalifiseringsprogram forutsetter at

- a) søkeren har gjennomgått en arbeidsevnevurdering,
- b) tett og koordinert bistand gjennom deltakelse i programmet vurderes som hensiktsmessig og nødvendig for å styrke vedkommendes mulighet for deltakelse i arbeidslivet, og
- c) arbeids- og velferdsforvaltningen kan tilby et tilpasset program.

For den tiden en person deltar i et kvalifiseringsprogram, har vedkommende rett til kvalifiseringsstønad etter bestemmelsene i § 5A-7.

Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om retten til kvalifiseringsprogram og om bruken av arbeidsevnevurderinger, herunder faglig innhold og metode.

Presidenten: Det voteses først over I, § 5-9, § 5A-1, første og fjerde ledd, samt § 5A-1 andre ledd bokstavene a og b.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Det voteses så over § 5A-1 andre ledd bokstav c, samt § 5A-1 tredje ledd.

Fremskrittspartiet har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble bifalt med 58 mot 17 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 13.30.55)

Presidenten: Det vil så bli votert over § 5A-2 og 5A-4. Vi kommer tilbake til § 5A-3 om et øyeblikk.

Komiteen hadde innstilt:

§ 5A-2 Kvalifiseringsprogrammets innhold

Programmet skal inneholde arbeidsrettede tiltak og arbeidssøking og kan inneholde andre tiltak som kan være med på å støtte opp under og forberede overgang til arbeid.

Med andre tiltak menes opplæringstiltak, motivasjonstrening, mestringstrening o.l. Det kan settes av tid til helsehjelp, opptrening, egenaktivitet mv.

Innholdet i programmet skal tilpasses den enkeltes behov og forutsetninger.

Programmet skal være helårig og på full tid.

Programmet skal angi et hensiktsmessig starttidspunkt basert på en individuell vurdering.

Ved gjennomført eller avbrutt program skal det utstedes et deltakerbevis.

Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om programmets innhold.

§ 5A-4 Programmets varighet

Programmet kan gis for en periode på inntil ett år og kan etter en ny vurdering forlenges med inntil ett år. Programmet kan etter en særskilt vurdering forlenges utover to år. Godkjent permisjon kommer i tillegg.

Departementet kan i forskrift fastsette nærmere retningslinjer for varighetsvurderingen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Det vil så bli votert over § 5A-3.

Komiteen hadde innstilt:

§ 5A-3 *Iverksetting av programmet*

Kommunen skal tilrettelegge og iverksette kvalifiseringsprogram for person som omfattes av bestemmelsene i §§ 5A-1 og 5A-2 fra det tidspunktet kvalifiseringsprogrammet angir, men senest innen seks måneder etter at søknad om deltakelse har kommet inn.

Presidenten: Her foreligger et alternativt forslag, forslag nr. 1, fra Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre. Forslaget lyder:

«§ 5A-3 skal lyde:

Kommunen skal tilrettelegge og iverksette kvalifiseringsprogram for person som omfattes av bestemmelsene i §§ 5A-1 og 5A-2 fra det tidspunktet kvalifiseringsprogrammet angir, men senest innen tre måneder etter at søknad om deltakelse har kommet inn.»

V o t e r i n g :

Ved alternativt votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre ble innstillingen bifalt med 50 mot 27 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 13.31.50)

Videre var innstilt:

§ 5A-5 *Individuell plan*

Deltakere i kvalifiseringsprogram har rett til individuell plan. Planen skal utformes i samarbeid med deltakeren, jf. § 8-4. Kommunens ansvar etter § 4-3a annet ledd gjelder tilsvarende.

§ 5A-6 *Stans av kvalifiseringsprogrammet på grunn av den enkeltes forhold*

Kommunen kan stanse programmet for den enkelte dersom det er saklig begrunnet i den enkeltes forhold, herunder når deltakeren har tilbud om høvelig arbeid.

Presidenten: Til § 5A-5 første punktum foreligger et alternativt forslag, forslag nr. 2, fra Fremskrittspartiet og Høyre. Forslaget lyder:

«§ 5A-5 første punktum skal lyde:

For å delta i kvalifiseringsprogrammet forutsettes det at deltakerne har forpliktet seg til å følge en individuell plan.»

V o t e r i n g :

1. Ved alternativt votering mellom komiteens innstilling til § 5A-5 første punktum og forslaget fra Fremskrittspartiet og Høyre ble innstillingen bifalt med 54 mot 24 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 13.32.22)

2. Komiteens innstilling til § 5A-5 andre og tredje punktum og § 5A-6 ble enstemmig bifalt.

Videre var innstilt:

§ 5A-7 *Kvalifiseringsstønad*

For den tiden en person deltar i kvalifiseringsprogram, har vedkommende rett til kvalifiseringsstønad.

Kvalifiseringsstønaden skal på årsbasis være lik to ganger folketrygdens grunnbeløp. Deltaker under 25 år mottar 2/3 stønad.

Antall stønadsdager hvert år settes til 260, slik at stønaden per dag utgjør 1/260 av stønaden på årsbasis.

Til den som forsørger barn, ytes et barnetillegg. Departementet gir forskrifter om barnetillegg, herunder om tilleggets størrelse mv.

§ 5A-8 *Fravær og permisjon fra kvalifiseringsprogrammet*

Ved fravær som ikke skyldes sykdom eller andre tvingende velferdsgrunner, og som det ikke er gitt tillatelse til, reduseres stønaden tilsvarende, jf. § 5A-7.

Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om fravær og permisjon.

§ 5A-9 *Samordning mellom kvalifiseringsstønad og arbeidsinntekt mv.*

I den utstrekning en deltaker i kvalifiseringsprogram har inntektsgivende arbeid, reduseres stønaden inkludert barnetillegg tilsvarende, beregnet i forhold til antall timer i inntektsgivende arbeid.

Inntil 50 prosent stilling kan kombineres med fortsatt deltakelse i kvalifiseringsprogrammet. Summen av inntektsgivende arbeid og andre aktiviteter innenfor programmet skal minst utgjøre full tid, jf. § 5A-2.

Stønaden reduseres ikke på grunn av mottatt barnebidrag.

§ 5A-10 *Samordning mellom kvalifiseringsstønad og andre offentlige ytelser*

Kvalifiseringsstønaden reduseres i den utstrekning vedkommende har rett til dagpenger under arbeidsløshet, sykepenger, foreldrepenger eller rehabiliteringspenger.

Dersom en deltaker i kvalifiseringsprogram deltar i tiltak som utløser stønad til livsopphold etter arbeidsmarkedsloven, tilfaller stønaden kommunen.

Dersom en mottaker av kvalifiseringsstønad får etterbetalt ytelser som nevnt i første ledd, kan kommunen kreve hel eller delvis refusjon i det beløpet som skal etterbetales, til dekning av sine utlegg til samme formål og for samme tidsrom.

§ 5A-11 *Utbetaling av kvalifiseringsstønad*

Utbetaling av kvalifiseringsstønad skjer etterskuddsvis på grunnlag av registrert frammøte. Kommunen beslutter hvordan og til hvilke tidspunkter utbetaling skal skje.

§ 5A-12 *Trekk i framtidige utbetalinger m.m.*

Dersom en person har fått utbetalt høyere kvalifiseringsstønad enn det vedkommende har krav på, kan det overskytende trekkes i framtidig stønad.

Dersom det er gitt uriktige opplysninger gjelder § 5-6 tilsvarende for kvalifiseringsstønad.

Presidenten: Fremskrittspartiet har varslet at de ønsker å stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble bifalt med 61 mot 17 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 13.33.05)

Videre var innstilt:

II

I lov 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning gjøres følgende endring:

§ 6-2 nr. 1 bokstav b skal lyde:

- b. pensjon, introduksjonsstønad etter introduksjonsloven, *kvalifiseringsstønad etter sosialtjenesteloven*, føderåd i jord- og skogbruk, livrente som ledd i pensjonsordning i arbeidsforhold, engangs- og avløsningsbeløp for slike ytelser, underholdsbidrag, fødselspenger, omsorgspenger ved adopsjon, dagpenger under arbeidsløshet, sykepenger o.l. ytelser som skal regnes som skattepliktig inntekt for mottakeren,

III

I lov 28. februar 1997 nr. 9 om folketrygd gjøres følgende endringer:

§ 13-11 første ledd første punktum skal lyde:

Medlemmer som deltar i arbeidsmarkedstiltak, attføringstiltak, kurs eller lignende i regi av Arbeids- og velferdsetaten, *i kvalifiseringsprogram i kommunal regi, eller i program i henhold til introduksjonsloven*, er yrkes-skadedekket.

§ 23-2 femte ledd annet punktum skal lyde:

Det skal heller ikke betales arbeidsgiveravgift av introduksjonsstønad etter introduksjonsloven *eller kvalifiseringsstønad etter sosialtjenesteloven*.

§ 23-3 nr. 2 bokstav f skal lyde:

- f) *kvalifiseringsstønad etter sosialtjenesteloven*.

IV

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt gjøres følgende endringer:

§ 5-24 bokstav e skal lyde:

- e. introduksjonsstønad beregnet etter lov om introduksjonsordning for nyankomne innvandrere kapittel 3 og *kvalifiseringsstønad etter sosialtjenesteloven*.

§ 12-2 bokstav h skal lyde:

- h. introduksjonsstønad beregnet etter lov om introduksjonsordning for nyankomne innvandrere kapittel 3 og *kvalifiseringsstønad etter sosialtjenesteloven*.

V

I lov 16. juni 2006 nr. 20 om arbeids- og velferdsforvaltningen gjøres følgende endring:

§ 13 annet ledd skal lyde:

Kontoret skal ivareta oppgaver for etaten og kommunens oppgaver *etter sosialtjenesteloven kapittel 5 og 5A*. Etaten og kommunen kan avtale at også andre av kommunens tjenester skal inngå i kontoret.

VI

Ikrafttredelse

Nytt kapittel 5A trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer. Kapitlet gjelder for den enkelte kommune fra det tidspunkt det er inngått avtale mellom Arbeids- og velferdsetaten og kommunen etter arbeids- og velferdsforvaltningsloven §§ 13 og 14 og felles lokalt kontor er etablert. De øvrige delene av loven trer i kraft straks.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Det votes over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

S a k n r . 2

Referat

- (5) Lov om endringer i opplæringslova (Ot.prp. nr. 2 (2007-2008))
Enst.: Sendes kirke-, utdannings- og forskningskomiteen.
- (6) Endringer i lov 4. juli 2003 nr. 83 om elektronisk kommunikasjon (ekomloven) (Ot.prp. nr. 3 (2007-2008))
Enst.: Sendes transport- og kommunikasjonskomiteen.